

Torah from Around the World

De ultieme religieuze uitdaging is Gods beeld en gelijkenis te zien in iemand die niet op ons lijkt.

Rabbin Jonathan Sacks z"l

Sjabbat 20 februari 2021 / 8 Adar 5781, Sjabbat Zachor, Teroema, Sjemot/Exodus 25:1 - 27:19

Tanach blz. 159 - 165

2de sefer: Dewariem/Deuteronomium 25: 17 - 19

Tanach blz. 161 - 163

Haftara: I Sjmoeëel/I Samuel 15:2 - 34

Tanach blz. 568 - 570

Vertaler: Channa Kistemaker

Commentaar: **Rabbin Lilly Kaufmann** is directeur van het Torah Fund van de Women's League for Conservative Judaism.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <http://www.jtsa.edu/the-golden-crown-of-parenting>

De gouden kroon van ouderschap

Overtrek die met zuiver goud, zowel van binnen als van buiten; aan de bovenkant moet je rondom een gouden kroon aanbrengen (Sjemot/Exodus 25:11).

Dit zijn bouwkundige details van de Ark van het Verbond, het centrale element van het Heilige der Heiligen, waarin de stenen tafelen met de Tien Uitspraken zullen worden bewaard en vervoerd. De ark is aan de binnen- en de buitenkant met goud bedekt en draagt een gouden kroon. Er zijn vier gouden ringen aan bevestigd, twee aan elke zijkant, en door deze ringen worden draagbomen van acaciahout gestoken, die op hun plaats blijven, zelfs als de ark in rust is. Waarmee kunnen we deze ark vergelijken? Met ouders. Hoe dat zo?

De ark vormt een **thuis** voor de waardevolle voorwerpen die erin zitten. Zo zorgen ouders ook voor een thuis voor het allerbelangrijkste bezit in hun leven: hun kinderen.

De ark zorgt voor **bescherming** van deze voorwerpen. Zo bieden ouders ook bescherming aan hun kinderen, in ieder geval als ze jong zijn.

En de ark is aan binnen- en buitenkant **met goud bekleed**. Hoe is dat te vergelijken met ouders?

De Talmoed leert, in de naam van Rabbi Jochanan (ZT Joma 72b) dat de aanwijzing over goud aan binnen- en buitenkant slaat op de goede Tora-leerling, die van binnen en van buiten dezelfde persoon moet zijn. In BT Berachot 28b wijst Rabban Gamliel op het belang van integriteit voor de serieuze Tora-leerling: iemands innerlijk en uiterlijk leven moeten met elkaar in overeenstemming zijn (*תוכו כבורתו*). Net zoals de ark van binnen en van buiten bedekt was met hetzelfde kostbare materiaal, moet de goede Tora-leerling integer zijn en mag hij niet huichelachtig handelen. Zoals ouders maar al te goed weten, doorzien kinderen ouderlijke inconsistentie, onduidelijkheid en oneerlijkheid met de scherpste van een laserlicht.

En hoe zit het met die draagbomen van acaciahout? De ark was bedoeld om te kunnen reizen. Zelfs in rust moet hij altijd klaar zijn voor vertrek. Zo is het ook de taak van ouders om hun **kinderen vooruit te helpen**, door hen te laten oefenen zodat ze op een dag een zelfstandig leven voor zichzelf kunnen opbouwen. Ouders bieden een thuis, bescherming en een weg naar de toekomst. Ze doen dat het meest geloofwaardig als ze eerlijk zijn tegenover hun kinderen en oprecht in hun bedoelingen, 'als van goud' - van binnen en van buiten.

Volgens de rabbijnen (in ZT Joma 72b en M. Avot 4:17) is de Ark van het Verbond ook een zinnebeeld van één van de drie kronen van het jodendom: de kroon van de Tora. De ark wordt in sidra Teroema

beschreven als een *כתר*, een gouden kroon (Sjemot 25:11), wat waarschijnlijk een decoratief onderdeel van gegoten goud op de deksel is geweest. De andere twee kronen worden ook genoemd in de sidra van deze week: de *מזבח* (het altaar, afgebeeld met een gouden kroon in Sjemot 30: 3) en de *שולחן* (de tafel) waar offers werden gebracht in het Heilige der Heiligen (afgebeeld met een gouden kroon in Sjemot 25:24). Rabbi Sjimón (in Pirké Avot) interpreteerde deze drie kronen naar analogie van de kroon van het koningschap (de tafel), de kroon van het priesterschap (het altaar) en de kroon van Tora (de Ark).

De afmetingen van deze drie heilige voorwerpen trekken de aandacht van de Keli Jakar (Rabbi Sjloimo Ephraim Luntschitz, 1550-1619): De afmetingen van het altaar zijn in hele getallen vermeld, die van de tafel in een mix van hele getallen en breuken en die van de ark alleen in breuken.

De Keli Jakar (in zijn commentaar op Sjemot 25:10) interpreteert de afmetingen in hele getallen en breuken symbolisch en noemt de breuken "*אמות שבורות*" (gebroken afmetingen). Het altaar, dat in hele getallen wordt gemeten, bezit een inherente heelheid of volmaaktheid. Daarom vindt het zijn meest uitgebreide rituele uitdrukking binnen het jodendom in de dienst aan God door het priesterschap. De tafel heeft zowel hele als gebroken afmetingen, die een mengeling vertegenwoordigen van heelheid en gebrokenheid, van successen en mislukkingen: een weerspiegeling van de koningen van Jisraëel. Maar wat zou het kunnen betekenen dat de ark, die de kroon van de Tora symboliseert, volledig uit gebroken getallen bestaat? Hij antwoordt als volgt:

Ieder mens zou zichzelf moeten voorstellen alsof het hem ontbreekt aan één of ander aspect van de volle wijsheid en hij nog wat moet aanvullen om zijn tekortkomingen teniet te doen.

Zelfs de meest wijze onder ons is volgens de Keli Jakar een onvolmaakt vat dat op zoek is naar heelheid. Zijn eigen pseudoniem, Keli Jakar, betekent 'kostbaar vat'. Kostbaar betekent niet zonder meer volmaakt. Hij herinnert ons eraan dat we onze traditie moeten beschouwen vanuit de belangrijke grondhouding van **bescheidenheid**.

Iemand die echt geschikt is om Tora te leren, is iemand zonder pretenties of bedrog, wiens binnenkant is als zijn buitenkant: zo iemand is in alle opzichten een geschikte ontvanger van belangrijke leringen. Het meest geschikt om de Tora te onderhouden, is iemand met een bescheiden karakter: zo iemand houdt het leerproces gaande omdat hij weet dat er nog veel te leren is. Wie integriteit en bescheidenheid combineert, is echt 'als van goud', van binnen en van buiten.

Een ander kenmerk van het Misjkan (de Tabernakel) is van wezenlijk belang voor iedereen die deze traditie wil doorgeven: namelijk tedere, toegewijde zorg. In de sidrot Teroema, Tetsawè en Wajakhél-Pekoedé zien we hoeveel nauwgezette aandacht er wordt besteed aan elk detail van de heilige ruimte. Waarom? Vanwege de intrinsieke waarde als voorwerp van aanbidding?

Nee! Teroema is een architectonische poëtica van het innerlijke leven. Wanneer we iets bouwen dat zo belangrijk en heilig is als de plek waar God en mensen elkaar zullen ontmoeten, of zo wonderbaarlijk als het innerlijke spirituele leven van een kind, is grote zorgvuldigheid geboden. Er mag niet bekibbeld worden op kwaliteit, er moet tijd in worden gestoken. Als God in Teroema zegt: *וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכְכֶם*, "Maak voor Mij een heiligdom, en Ik zal in hen wonen" (Sjemot 25: 8), kunnen we dit vers als volgt als een verwijzing naar ouders en kinderen beschouwen:

[Ouders!] Maak voor mij een heiligdom [in uw huis],

en ik zal in hen wonen [in uw kinderen].